

Albatros

Reis med hjerte, hjerne og holdning

Verdt å vite om
Borneo

Fakta om Borneo

Språk

Malaysisk, engelsk og mange stammespråk

Statshovedsteder

Kuching & Kota Kinabalu

Innbyggere

Ca. 5,4 mill. (Malaysia), ca. 12,5 mill. (Indonesia) og ca. 0,4 mill. (Brunei)

Religion

Sunni-islam og buddhisme

Valuta

Ringgit

Areal

736.000 km²

Her kan du lese en rekke forskjellige praktiske opplysninger i forbindelse med reiser til Borneo.

Tidsforskjell

Tidsforskjellen mellom Norge og Borneo varierer etter vår sommer- og vintertid.

Sommertid + 6 timer

Vintertid +7 timer

Transport på Borneo

Buss

Bussene på Borneo har ikke samme standard som i Europa. Vi har naturligvis valgt den beste kategorien med klimaanlegg der det er mulig.

Fly

Vi flyr vanligvis med innenriksfly til Borneo fra Kuala Lumpur. Reiselederen vil orientere om praktiske forhold i den forbindelse.

Båter

På turer i regnskogen vil bussen i noen tilfeller bli skiftet ut med motorisert langbåt.

Økonomi

Prisnivået i Malaysia er generelt lavere enn i Norge. Et godt måltid mat kan fås for ca. 80–100 kr. Det er også billig å ta taxi.

Driks

På reisene våre kommer du i kontakt med hverdagslivet og landets skikker. Der kan være forhold du ikke synes om eller ikke er vant til, som for eksempel skikken med driks. I mange land er driksystemet mer organisert enn vi som skandinaver er vant til, og der er en forventning om at lokalguider og sjåførere i løpet av reisen får en viss sum driks, siden lønnen i servicebransjen ofte er avstemt etter det. Vi angir et beløp i reiseprogrammet vårt, slik at du allerede før du reiser kan ta høyde for dette. Reisens pris inkluderer ikke driks, siden det er et individuelt anliggende og driksystemet er en del av den kulturen man velger å besøke og som man derfor bør respektere. For ordens skyld må vi understreke at driks naturligvis er frivillige.

Normalt er driks inkludert i prisen gjennom den 10 prosents serviceavgiften som tillegges regningen. Men det regnes som god skikk å gi 5–10 % ekstra i driks på de finere restaurantene, alt etter hva slags service man har fått.

Valuta og kredittkort

Den malaysiske valutaen heter ringgit (MYR) og kan kjøpes i Norge. Alternativt kan det veksles i lufthavner, banker, vekselkontorer og på de fleste hoteller. Du kan også bruke Visa og MasterCard på de fleste restauranter og hoteller, og du kan ta ut kontanter i minibanker mange steder.

Elektrisitet

På Borneo bruker man 240 volt, og du må derfor ta med en adapter for å være sikker på å kunne bruke medbrakte elektronikkartikler.

Telefon og internett

Den internasjonale landskoden i Malaysia er +60. Det er dyrt å ringe hjem fra Malaysia, så sjekk eventuelt med mobilselskapet ditt om dekning og priser til og fra Malaysia.

I de større byene er der internettkafeer, og de fleste hoteller tilbyr internettservice mot betaling.

Drikkevarer og hygiene

Hoteller og større restauranter har moderne toalettforhold. Ute i byen kan man komme ut for såkalte pedaltoaletter og manglende toalettpapir. Standarden på offentlige toaletter og i landlige områder kan forekomme primitiv. Ta selv med toalettpapir eller våtservietter, og eventuelt

hånddesinfeksjons-gel. Da er behovet for vann ikke så påtrengende. Ta også med myggbalsam av god kvalitet.

Drikk ikke vann fra kranen, og unngå isterninger.

Takt og tone

Malaysierne er utrolig vennlige og vant til turister. Det forventes at man respekterer deres helligdommer og skikker med ærbødighet og korrekt påkledning. Ha derfor på deg klær som dekker knær og skuldrer, og husk å ta av skoene når du besøker religiøse steder. Bruk kun høyre hånd hvis du skal motta eller gi noe – venstre hånd blir betraktet som uren.

Røyking

Under all flyging og transport er det røykeforbud. Det er ikke tillatt ikke røykes innendørs på offentlige steder med mindre det foregår i spesielle røykerum.

Pass og visum Borneo

Les om pass og visum i forbindelse med reiser til Borneo her.

Passet ditt må være gyldig i minst 6 måneder fra hjemreisedatoen fra Malaysia/Borneo. Det kreves ikke visum for norske statsborgere på opphold i Malaysia/Borneo under 90 dager. Er du ikke norsk statsborger, må du undersøke hvilke regler som gjelder for deg. Det er ditt ansvar å sørge for at du har de korrekte reisedokumentene når du møter opp i lufthavnen.

På noen av våre reiser til Malaysia/Borneo skal du sende oss en kopi av fotosiden i passet ditt. Dette vil fremgå av din faktura.

Vaksinasjoner Borneo

Nedenfor finner du en oversikt over de vaksinasjonene som anbefales ved reiser til Borneo.

Gul feber

Gul feber-vaksinasjonssertifikat kreves av reisende som kommer fra et gul feber-område. En vaksine mot gul feber skulle tidligere fornyes hvert 10. år. Det er nå endret, slik at en vaksine gjør deg immun overfor gul feber hele livet. Man kan likevel komme ut for at myndighetene i noen land ikke er klar over denne endringen, og derfor fremdeles vil kreve en fornyelse hvis vaksinen er mer enn 10 år gammel.

Malaria

Viktig: Malariamyggen stikker først etter mørkets frembrudd.

Der er prinsipielt malaria i hele Malaysia, bortsett fra de store byene. Et høyriskoområde er den malaysiske delen av Borneo, spesielt Sabah-provinsen. Her bør man ta forebyggende medisin. I den øvrige delen av Malaysia kan man ofte klare seg ved å være omhyggelig med å unngå myggstikk (myggspray med DEET eller AUTAN, bruke impregnert myggnett eller bo på hoteller med klimaanlegg, så man ikke behøver å åpne vinduene).

Denguefeber

Viktig: Denguemyggen stikker hyppigst omkring soloppgang og solnedgang.

Der er denguefeber i hele Malaysia, også i byene. Det finnes ingen vaksine eller forebyggende medisin. Man må være omhyggelig med å beskytte seg mot myggen med myggspray med DEET eller AUTAN.

Klima og vær på Borneo

Her kan du lese om været i Kuching på Borneo

	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES
Kuching												
Dagstemperatur	30	30	31	32	33	33	32	32	32	32	31	31
Nattemperatur	23	23	23	23	23	23	23	23	22	23	23	23
Nedbør (mm)	692	537	362	265	238	202	185	211	274	343	367	479

Kilde: DMI

Klimaet på Borneo er tropisk med varmt og fuktig vær året rundt. Monsunregnet dominerer fra november til midt i februar.